

Painos 7331

TOVERITAR

AMERIKAN SUOMALAISEN TYÖLÄISNAISTEN AINEKANNATTAJA

ORGAN OF THE FINNISH WORKING WOMEN IN AMERICA

No. 25

Tiistaina, Kesäkuun 22 p.—Tuesday, June 22

1920—Kymmenes Vuosik.

Tempppelin tekijät

Kiviröykkiö kaamea kohosi
kuten kummitus synkässä yössä.
Sieltä louhikkoluolista peikot,
yön valtojen vaanivat veikot,
kävi kansojen pimitystyössä.

Valonkalpauskiskehet kuitenkin
"miten yöstä ja orjuuden alta
ylös nousemme?" viestinä kulki.
Epätoivo se tulpahti julki:
"Miten murtuisi peikkojen valta!"

Yli orjien henkäys hiljainen,
jalon aattehen kiehtova kuiske,
kävi kutsuen suurehen työhön —
punaviirien vittova hulске
pian hulumsi synkkään yöhön.

Kävi nuoriso vierellä vanhusten
käsien känsäisin temppelein tekoon
Kukin parhaan kortensa kantoi—
ruvin ainoan usea antoi
lhanteittensa keskityskekoon.

Joka yksilö sielunsa innolla
talon seurasi valmistumista
tuhat toivetta liittäen työhön.
Valoväikkeitä heijasti yöhön
heidän henkensä kalpauksista.

Moni uupunut äiti kun lltasin
unen helmahan liekutti lastaan,
salatoiveiden pauloja pauloi,
pyhän kalpauslaulunsa lauloi:
"Ota elämä antini vastaan!"

Ota pilttini pieni ja kouluuta
talon suojissa, suuressa työssä,
jalo vapauspyrkimys paina
hänen sielunsa, että ei aina
lät oltaisi orjuuden yössä!"

Kuten siivillä korkeni seinät sen
talon uljahan, pilviä kohti
kohoi louhikkoluolien paadet —
hävis öisien peikkojen haadet,
talon rantaan ne tulla ei tohdi.

Siten luotihin louhikko linnaksi
monen työläisen uurastelulla.
Etuvartiopalkaksi valon,
asumukseksi aattehen jalon
oll määränä temppelein tulla.

Tuli temppelei työpajaks' orjillen.
Pyhä kaku sen holveista kiiri,
siellä aatteille alttarit paloi.
Talon tornissa hulmuten valoi
työn intoa vapausviiri!

Emil Lindahl.

BELGIAN NAISILLE KUNNALLINEN ÄÄNIOIKEUS

Belgian eduskunta on 120 äänellä 37 vastaan hyväksynyt lakiehdotuksen, joka myöntää kunnallisen äänioikeuden naisille. Lain puolesta on käyty kiivasta agitatsionia muun muassa sosialistien taholta, vaikka osa heistä on pelännyt naisten äänioikeuden tuottavaan hyötyä vanhoillis-katolilaiselle puolueelle. Belgian veljespuolue on tämän yhteydessä hankkinut tietoja äänioikeusoloista eri maissa.

Toverittaren tilaajamäärä kymmeneen tuhanteen!

Sota - mitä se on?

(Hämeen pohj. vaalipiirin naisten sos.dem. piirikokoukselle esitetty alustus).

Itse sotatantereella: tykkien jyskettä, kiväärien pauketta, kuularisujen räntää, myrkyllisiä kaasuja, hävitettyjä maakappaleita, pommittetuja kaupunkeja, palavia kyliä, juoksuhaudoissa ja kentillä makaavien uhrin epätoivon huutoja, kuolevien korahduksia, läpimuttuja alvoja, tuljottavia lasimaisia silmiä vääntyneitä eleitä, värähteleviä jäseniä, verivirtoja ja ruumiskasvoja, joissa vielä äsken elämänhaluiset nuoret ihmiset lepäivät kangistuneina, silvottuina ikuisiksi ajoiksi menneinä.

Ja rintaman takana: pakenevien ryysyiset, väsyneet laumat, miljoonat kodit, joissa äidit, sisaret, morsiamet, puolisot ja lapset ovat suruun ja epätoivon valpuneet, menehtyneet lesket, nälkiintyneet orvat, sodasta haavoittuneita palanneet miehet rufoina, rampoina, sokelina, tylsämielisinä. Sodassa vangeiksi otetut joukot kalvamassa vihollisen varustuksia ja vallihautoja surmaloukuksi omille kansalaisilleen, omille veljilleen, raatamassa oloissa, joihin verrattuna Israelin lasten orjuus Egyptissä oli vain lasten leikki. Ennen kukoistavat seudut, hedelmälliset puutarhat ja pellot tallattuna, hävitettynä erämaana, ennen kauniit kaupungit, cloisat kylät raunioina, savuavina kivikasoina, taiteen vanhat mestariteokset, kuuluisat lhanat rakennukset, linnat ja kirkot pommituksen hävittäminä, vanhat korvaamattomat taidemuseot riistettyinä, raastettuina. Kaikkialla pohjatomat määrät inhimillistä tuskaa, kyynel- ja hikipisaroina.

Entä sodan sodan seuraukset — mitä ne ovat?

Valtiotalouden rappeutuminen, kansojen välinen viha ja kateus, moraalisten käsitteiden höltyminen, tunnon keinottelu ja jobbaus, elintason tavaton kallistuminen ja köyhemmän kansanosan sortuminen, parhaassa iässänsä olevat miehet silvottuina, työhön kykenemättöminä kadunkulmissa myskentelemässä tupakkaa tai kerjäämässä. Suvun jatkajina vain heikot, kivulloiset ruununrapakit tai sodan runtelemaat miehet, joilta heidän lapsensa perivät heikon ruumiin, joten vielä tulevat sukupolvetkin saavat siitä kärsiä. Ja sitten vielä elävän elämän arvojen tuhot, joita ei voi laskea, sillä kukaan ei voi tietää, mitä olisi tullut niistä nuorista miehistä, jotka ovat sodassa kaatuneet, tai niistä monista lapsista, jotka ovat sodan ja näkösäärön aiheuttamien tauteihin, puutteeseen tai nälkään kuolleet. Ehkä heistä monestakin olisi tullut joku ihmiskunnan hyväntekijä, joku nerokas suurmiehe, jonka elämäntyö olisi tuottanut maailmalle korvaamatonta hyötyä.

Tässä vain lyhyesti ja sangen valtiollisesti lueteltuna sodan haatit ja tuhot. Ja mitä on tätä kaikkea vastaan asetettavana ansiopuolelle?

Joitakin vapaudenriestejä, ihmeellisten murhaaseiden keksintöjä ja joidenkin tunnottomien keinottelijain satumaainen rikastuminen. Siinä kaikki!

Mutta sodan ja militarismin vaikutus on tuntunut raskaana tavalliseen rauhan aikaankin n. s. aseellisen rauhan muodossa, jota Euroopan

(Jatkoa toisella sivulla)

Perhepalvelijat

"Perhepalvelijat melkein yleensä vielä, pieniä poikkeuksia lukuunottamatta, kulkevat täydellisesti riittäjensä keikassa. He ovat uskollisia porvarilehtien lukijoita ja uskovat niihin. Tämä joukko ei sulkaannu ois pieni. Sen voi laskea kymmenissä ehkä sadoissa tuhansissa. Heillä ei ole minkäänlaista järjestöä johon he kuuluvat. He tekevät pitkiä päiviä työtä, useammassa tapauksessa 12 ja 14 tuntia päivässä ja ovat aina valmiit nöyrinä kumartamaan tylympäänkin käskyyn. He ovat tottuneet aina odottamaan armopaloja. Heidän asemansa ei suinkaan ole kehuttava. Palkat ovat vähän viimeisenä kahtena vuotena nousseet, mutta eivät kumminkaan läheskään vastaa sitä, mitä ovat vaatteet ja kengät nousseet. Tämänkään palkannousun hyväksi eivät palvelijat itse ole mitään tehneet. Se johtuu toisista seikoista. Muilla työaloilla ovat työläiset järjestyneet ja alkavat vaatia parempaa palkkaa, sekä lyhempiä työpäiviä. Niin on jo nykyään paljon käytännössä 8 tunnin työ ja paremmiin elinkustannuksiin vastaava palkka. Tästä johtuu, että kahtena viimeisenä vuotena on suuret määrät palvelijoita siirtynyt tehtaisiin työhön. Ja kun ei siirtolaisia ole maahan laskettu, on palvelijoissa jollakin aloilla puute. Niin on heidän palkkansa vähän noussut ja muutenkin asema parantunut.

Perhepalvelijain luullisi parhaiten huomaavan asemansa, kun ne joka päivä tekevät leipänsä palvelemalla toista ihmistä. Näkevät hyvin, minkälainen ero on ihmisen ja ihmisen välillä. Näkevät sen, minkälainen kuilu on palvelijan ja isännän välillä. Koirakin saa paremman kohtelun herroilta kuin työlläinen, joka heitä palvelee. Kalkkesta tästä huolimatta ovat perhepalvelijat vähimmin selvillä asemastaan.

Palvelijat ovat enimmäkseen kaikki siirtolaisia. Tulleet tänne siinä toivossa, että kokoavat pienen summan rahaa ja sitten palaavat takaisin synnyinmaahansa. Tämä yksilönä rikastumistoivo on heidät tähän asemaan vienyt. On aika jo herätä! Yksilönä olemme voimattomia, vaan joukkoina voimakkaita! Siis jokainen toveri ja toveritar, tehkäämme kalkkemme uhrataksemme työmme sosialistisen valistuksen hyväksi! Se kantaa hyvän hedelmän!

Suomalaisille palvelijoille voipi lohdutukseksi sanoa, että ne ovat vähän paremmiin aikaansa seuraavia. Suomalaiset palvelijattaret ainakin Suur New Yorkin ympäristöllä tilaavat ja lukevat työväen lehtiä. On kyllä paljon varkeinlukijoitakin ja vielä enemmän niitä, jotka eivät tilaa eivätkä lue ensinkään. Jokaisen työläisen, niin naisen kun miehenkin velvollisuus on tilata työväenlehtiä. Pois porvarilehdet työläisen pöydältä! Jokainen kohdaltaan levittämään omia lehtiämme! Tällä tavalla voimme tehdä hyvin palveluksen, hyvän asian puolesta!"

Näin kirjoittaa A. V—nen Raivaajassa. Mikä on syynä, että perhepalvelijat niin vähän puhuvat tai kirjoittavat asemansa kieroudesta? Meillä on tämä Toveritar lehti juuri naistyöläisiä varten, mutta sen huomion olen tehnyt, että tälle naisten äänenkannattajalle ei lainata kylliksi huomiota. Enempi asiaamme innostusta, työläisnaiset! Kirjoittakaa

Nainen

Nainen alla tuskan, taakan, huokaa sydän täynnä murheen tuomaa, katkeruutta, pettyymistä, eikä missään lohdutusta, mutta koko elo synkkä, musta.

Nainen, äiti, uuden sukupolven luoja kodin lemмен lämmön tuoja, sortuu alla sortovallan tunnottoman esivallan puutteen työn raskaan alla.

Voiko nainen, orjamaainen, luoda terveen jälkeläisen sielustansa lennokkaaisen, jalon, joka voisi välttää erheen palon ja voisi olla lapsi päivän valon.

Nainen, orja sortovallan, myöskin miehen mielivalian alle ompi pakotettu. Yhteiskunnan olot nurjat palkat liian pienet, kurjat, näillä ompi nainen kahlehdittu.

Nainen, äiti, koko ihmiskunnan luoja, onko sulle oikeutta koskaan osaksesi tullut? Mutta aina sortettuna, sekä alas poljettuna, sinä olet aina ollut.

Nouse nainen sorron yöstä! Heitä kahlees, jotka näyttää sinut vielä kahlitten. Katso, uusi huomen koittaa, sen valo sinutkin jo voittaa... se nousee alta vääryyden

Sisko, äiti, mikä Hetkin miksi sä kuljet vielä pitkin etsien ja haparoiden, kyyneleissä valkeroiden. Uskoen että luoja naisen on luonut oikeutta valille.

Kun nouset nainen, osas otat ohdakkeiset pokkus kovat sulita viimein loppuvat. Kun riennät alle punalipun, heität turhat touhut sivuun, niin kyyneleesi kulfuvat.

Ryhdy työhön tarmokkaasti kanssa veljien käy rohkeasti vaatua vaatimaan! Vanno vala pyhä, vakaa että oikeutta käyn puolustamaan, siis voittohon tai kuuloon.

R—a.

EI VAIN MYÖNNETÄ NAISILLE ÄÄNIOIKEUTTA

Louisianan alahuone on hyväksynyt 67 äänellä 44 vastaan päätösesityksen, joka olisi vahvistanut muutosesityksen perustuslakiin äänioikeuden myöntämiseksi naisille. Näinollen toiveet naisten äänioikeuden voitosta ennen vaaleja ovat heikot.

— Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi tilaa hänelle Toveritar.

omaan lehteenne ja pohtikaa niistä kysymyksistä, jotka tänäpäivänä teitä lähimmän koskevat, kuten perhepalvelijan aseman kohottamisesta y. m. työläisnaisia koskevista seikoista. Toveritar on juuri se lehti, jossa on kylliksi tilaa näitä asioita varten, kun vaan me lainaamme huomiota tämän tapaisiin kysymyksiin.